

Dalripa

Sparsamt förekommande häckfågel från norra Värmland, Dalarna, Hälsingland och norrut. Talrikare i kargare områden, på berg, i höghöjdsskogar, områden med stor andel myrmark. En stor andel finns i fjälltrakterna. Förekommer ofta i områden med stora kalhyggen. Dalripan har minskat i de södra och östra delarna av utbredningen under senare årtionden. Stannfågel.

Rödlistestatus 2015: Livskraftig (LC)

Populationsutveckling:

1980–2012: minskning 50 % (fluktuerar)

2001–2012: minskning 64 % (fluktuerar)

Fågeldirektivet: Nej

Häckningsperiod: 20 april – 20 september

Ekologiska krav

Dalripan föredrar halvöppna områden med rikt inslag av busksnår (viden, dvärgbjörk och liknande), ungskog (björk) eller liknande växtlighet som ger en kombination av skydd och föda. Den förekommer därför i flera olika miljöer som uppfyller dessa krav: fjällbjörkskog och videbuskage på kalvfjället, myrområden med inslag av ris mossar, större hyggen, öppen, karg skogsmark med hållmarker samt kala skärgårdsöar. Ofta finns den i anslutning till berg. Även dikad myrmark kan vara en viktig miljö.

Dalripan undviker tät skog och utnyttjar därför endast hyggen och tidiga ungskogsfasen i det brukade skogslandskapet. Den gynnas av rikt uppslag av björksly på hyggena, och utnyttjar gärna älgbetade, buskiga björkar. De stora hyggena på 1960- och 1970-talet där mycket björksly tilläts komma upp var gynnsamma för dalripan. Minskad hyggesstorlek är troligtvis snarast negativt för arten, medan ökad naturhänsyn i form av mer kvarlämnade hänsynsträd och breda kantzoner mot myrar, vattendrag och bergimpediment är positivt för arten. Det är sannolikt att de glesa, dimensionsavverkade skogarna under första delen av 1900-talet också gynnade arten.

Födan utgörs av knoppar, särskilt av björk och dvärgbjörk, och tas från marken. Kycklingarna äter i stor utsträckning insekter, och efter kläckningen vistas kullarna ofta i myrkanter och andra insektsrika miljöer.

Foto: AW Anders Wirdheim

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

Hänsyn vid skogsbruksåtgärder

- Spara rikligt med björk, vid alla skogsbruksåtgärder, vilket gynnar flera arter.. Det gäller särskilt låga björkar.
- Lämna 20 meter kantzon av lövträd mot sumpskogar och myrar.
- Särskild hänsyn bör tas i höglägesskogar¹. I dessa höglägesskogar hittar man ofta också andra skyddsvärda arter, tex lavar som trivs i miljöer med hög luftfuktighet.

Skogsvårdslagen säger

- Avverkning eller skogsvårdsåtgärder får inte ske på skogliga impediment >0,1 hektar (SVL 13a §).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer (SKSFS 7:17).
- Lämna funktionella skyddszoner med träd och buskar mot hänsynskrävande miljöer, som bäckar, raviner, myrar och sumpskogar, m.m. (SKSFS 7:21).

Indikator på skyddsvärd skog

Dalripan är ingen indikator på skyddsvärda skogsmiljöer.

Regional tillämpning

Dalripan har betydligt svagare och delvis minskande populationer i de södra och östra delarna av utbredningen (Norrlands kustland, Gävleborgs län, Dalarnas län och Värmlands län). Eftersom det inte är känt om stammen i dessa områden gynnas av ökad hänsyn är det dock i nuläget svårt att motivera särskild hänsyn. Särskild hänsyn bör tas i höglägesskogar nedanför fjällregionen.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Håll gärna övergivna åkermarker (t.ex. myrodlingar) halvöppna genom att avverka igenväxande gran.

Lästips

Artfakta för dalripan. ArtDatabankens webbplats, <http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/102944>.

---

¹ Dalripan förekommer ofta i höghöjdsskogar uppe på berg. På en del av dessa berg finns ganska lågväxt toppbruten äldre granskog. Skogen är ofta öppen och ställvis finns björkskog som påminner om fjällbjörkskog. Det är en bra biotop för dalripan. Dalripan är sannolikt mycket känslig för vindkraft och populationen i randområden (tex närmare kusten) kan komma att påverkas negativt av vindkraftsutbyggnad i höglägesskogar.